Sisäministeriö
Inrikesministeriet

Muistio

Eduskunnan hallintovaliokunta maanantai 12.10.2026 klo 09.00 / HE 175/2026 vp / Hallituksen esitys eduskunnalle valtion talousarvioksi vuodelle 2027

Asiantuntijat:
Erityisasiantuntija Joonas Toivanen, Hallinto- ja kehittämisosasto
Osastopäällikkö Tomi Vuori, Poliisiosasto
Rajavartio-osaston osastopäällikkö, kontra-amiraali Tom Hanén, Rajavartio-osasto
Strategia- ja ohjausyksikön johtaja Tiina Snellman, Pelastusosasto
Maahanmuuttojohtaja Tuomo Kurri, Maahanmuutto-osasto

Teema: SM osastoittain (PO, PEO, RO, MMO, HKO) teemana sisäinen turvallisuus ja maahanmuutto. SM/PEO lausuu myös hyvinvointialueiden pelastustoimen rahoituksesta.

Pääluokka 26

Sisäministeriön pääluokkaan ehdotetaan vuoden 2027 talousarviossa yhteensä 2,2 mrd. euroa. Vuoden 2026 talousarvioon verrattuna määrärahataso nousee noin 108 milj. euroa. Talousarvioesitykseen sisältyy vain vähän uusia asiamuutoksia sisäministeriön hallinnonalalle, yhteensä n. 13 milj. euroa. Loput lisäyksistä aiheutuvat aiemmin linjatuista päätöksistä ja teknisistä muutoksista. Muuten toiminta on suunniteltu voimassa oleviin kehyksiin. Pääluokan vuoden 2026 määrärahoista 16 % kohdistuu hallintoon, 52 % poliisitoimeen, 16 % Rajavartiolaitoksen toimintaan, 5 % pelastustoimeen ja hätäkeskustoimintaan sekä 11 % maahanmuuton menoihin.

Hallitusohjelman mukaisia tuottavuusohjelman toimenpiteitä sekä muita vaalikauden aikana päätettyjä toimintamenosäästöjä on kohdistettu hallinnonalalle yhteensä 49 milj. euroa. Vuoden 2026 varsinaiseen talousarvioon verrattuna toimintamenosäästöt kasvavat 13,6 milj. euroa.

Hallinto

Sisäministeriön ja Kriisinhallintakeskuksen toimintamenoihin on kohdennettu hallituksen päätösten mukaiset säästöt. Sisäministeriössä jatketaan nuoriso- ja jengirikollisuuden vastaisen ohjelman toimeenpanoa sille osoitetulla 0,28 milj. euron määrärahan puitteissa.

Suomen RescEU-varastointihankkeiden toimeenpano jatkuu vuoteen 2028 asti olemassa olevien kehyksen ulkopuolisille momenteille osoitettujen määrärahojen puitteissa. Vuodelle 2027 esitetyt kehyksen määrärahat ovat konsortiotoimijoiden tilinpäätösten yhteydessä peruutettujen määrärahojen uudelleenbudjetointia, jolla varmistetaan tarvittavat resurssit hankkeiden toimeenpanoksi hankekauden loppuun asti.

Eräät avustukset momentille (26.01.50) on varattu määräraha osoitettavaksi Helsingin kaupungille pelastajakoulutuksen ja alipäällystökoulutuksen toteuttamiseksi. Määräraha on yhteensä 2,5 milj. euroa. Koulutuksen toteuttaminen perustuu sisäministeriön vuonna 2021 myöntämään toimilupaan.

Kirkkokatu 12, Helsinki
PL 26, 00023 Valtioneuvosto
Vaihde 0295 480 171 | kirjaamo@intermin.fi | www.intermin.fi

Sisäasioiden EU-rahastojen ohjelmakauden 2021–2027 menoihin varatulla kehyksen ulkopuolisella momentilla huomioidaan Euroopan komission hyväksymä Suomen BMVI-eritystoimihakemus miehittämättömien ilma- ja pinta-alusjärjestelmien (UXV30) hankkeeseen.

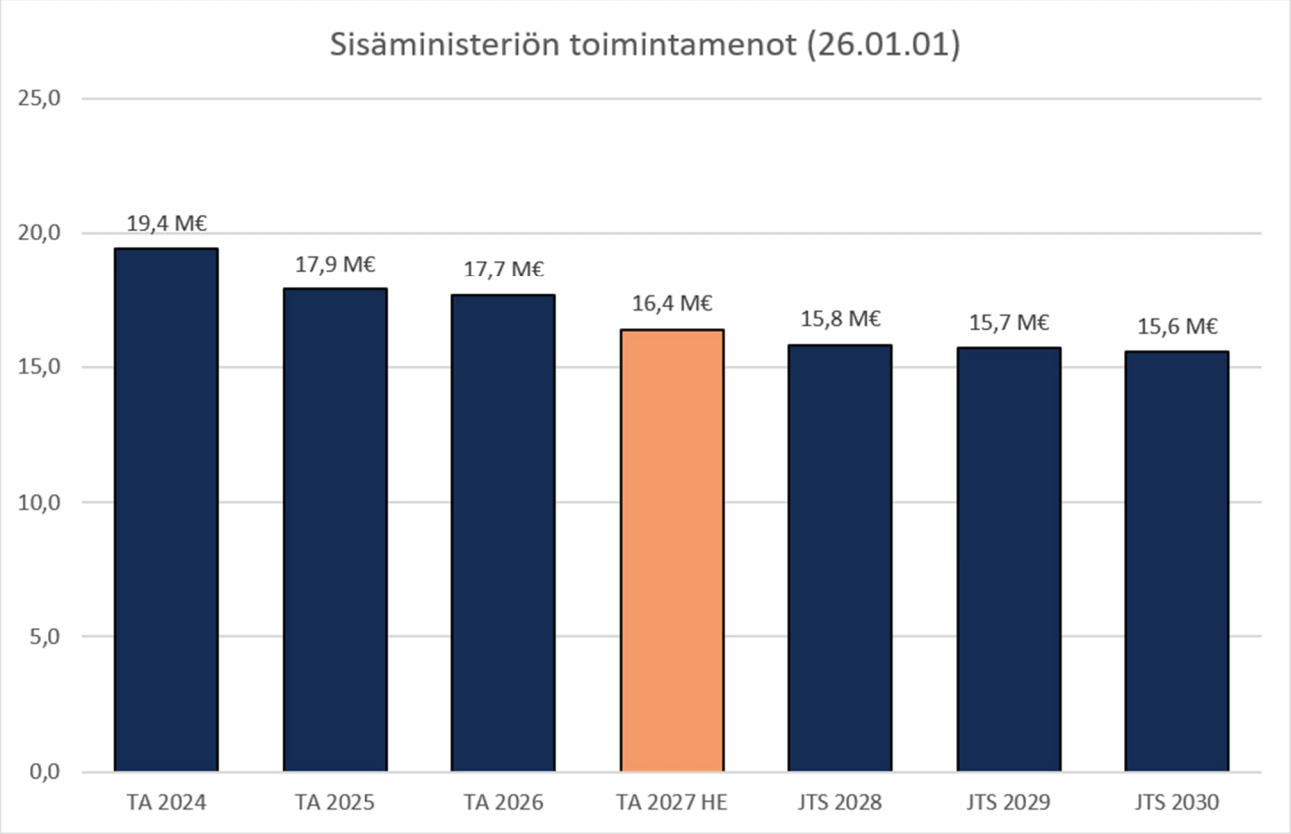

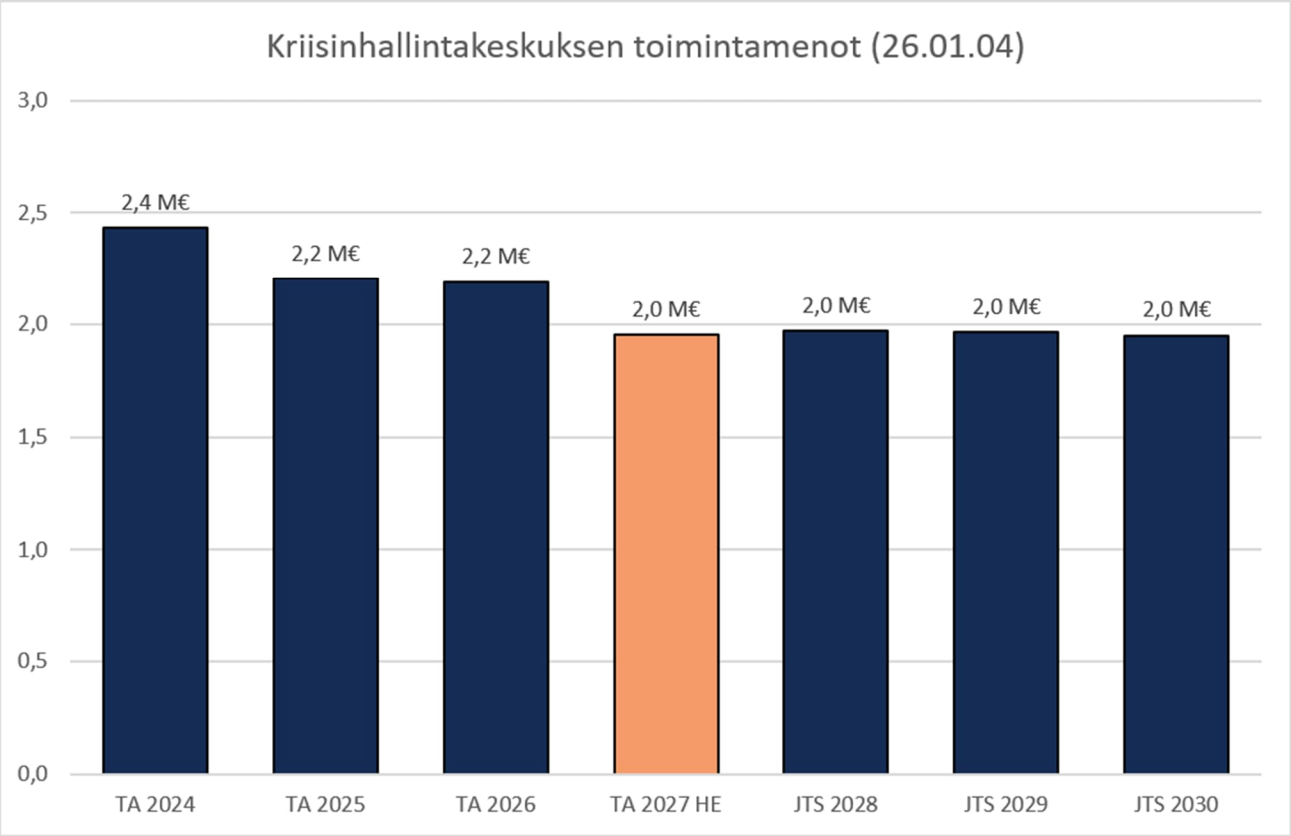

Poliisitoimi (ml. Suojelupoliisi)

Poliisihallituksen ja Suojelupoliisin toimintamenoihin on kohdennettu hallituksen päätösten mukaiset säästöt. Säästöissä noudatetaan hallituksen päätöstä, jonka mukaan operatiivisissa tehtävissä eli kenttätyössä toimivien poliisien määrä ei vähene ja suojelupoliisin resursseja turvataan.

Poliisi
Poliisitoimen toimintamenoihin ehdotetaan yhteensä 1,07 mrd. euroa, mikä on 50 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa.

Hallitusohjelman mukaisesti poliisille ehdotetaan talousarvioesityksessä kehyksen mukaista 17,5 milj. euron lisäystä poliisitehtävissä toimivien määrän nostamiseksi 8 000 henkilön tasolle vaalikauden lopussa. Poliisin toiminnan tason turvaamiseen lisätään kehyksen mukaisesti 4 milj. euroa.

Osana varautumisen ja valmiuden kokonaisuutta kehyksen mukaisesti poliisille esitetään 1,2 milj. euron lisäystä poliisin valmiusyksikön suorituskyvyn kehittämiseen ja 5 milj. euron lisäystä nuoriso- ja jengirikollisuuden torjuntaan. Lisäksi esitetään Virve 2.0 käyttöönottoon 1,69 milj. euroa lisämäärärahaa.

Kehyksen ylittävinä kertaluonteisena lisäyksenä esitetään rikostiedustelun lainsäädännön toimeenpanoon 6,62 milj. euroa, 1,0 milj. euroa maasta poistamistoiminnan vahvistamiseen sekä 0,2 milj. euroa puuttuviin resursseihin koskien rahapelijärjestelmän uudistamista.

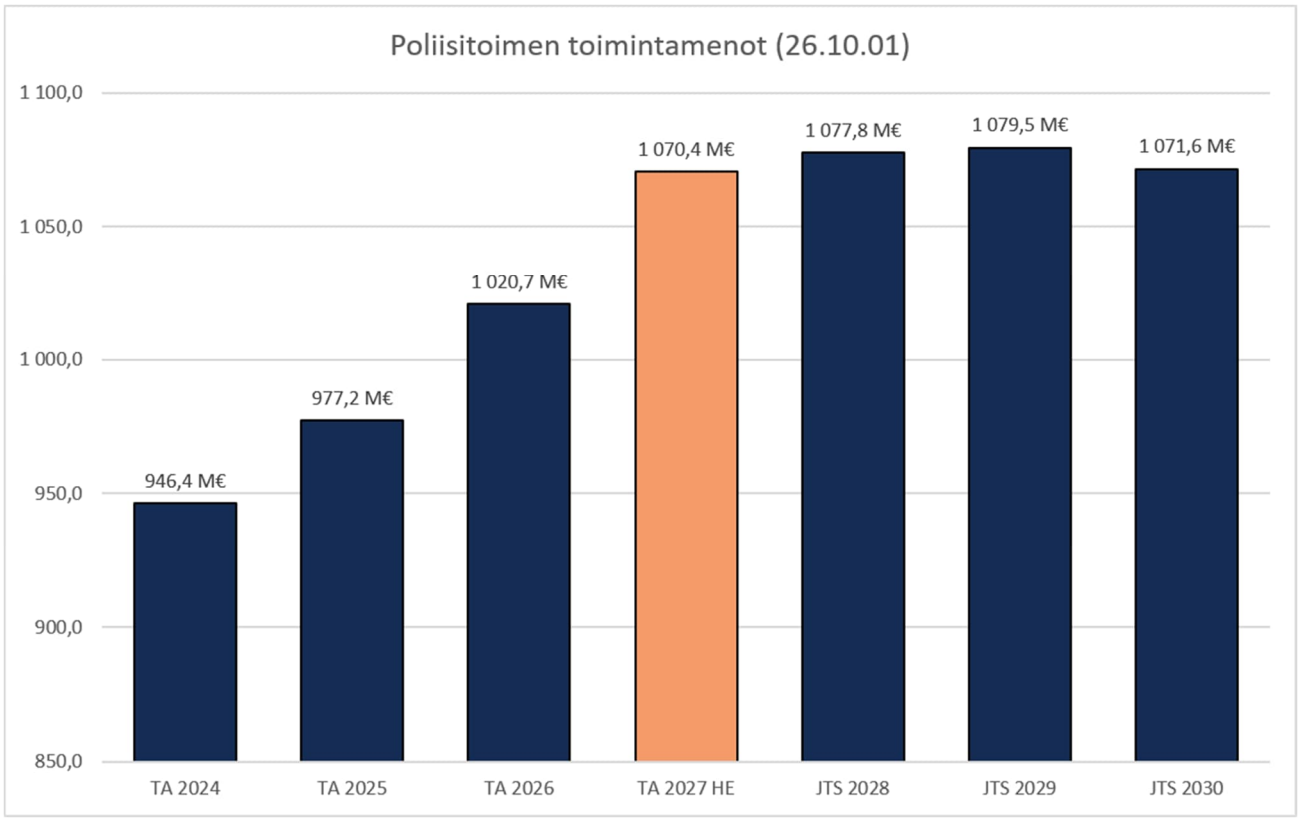

Suojelupoliisi

Suojelupoliisille ehdotetaan 73,9 milj. euroa, joka on 1,4 milj. euroa enemmän kuin vuoden 2026 alkuperäinen talousarvio.

Kehyksen ylittävänä kertaluonteisena lisäyksenä esitetään rikostiedustelun lainsäädännön toimeenpanoon 1,2 milj. euroa. Lainsäädäntö parantaa poliisin ja suojelupoliisin mahdollisuuksia saada tietoa sisäisen turvallisuuden uhkista ja sillä pyritään hallitusohjelmakirjauksen mukaisesti varmistamaan, että poliisilaki tukee rikostorjuntaa riittävällä tavalla.

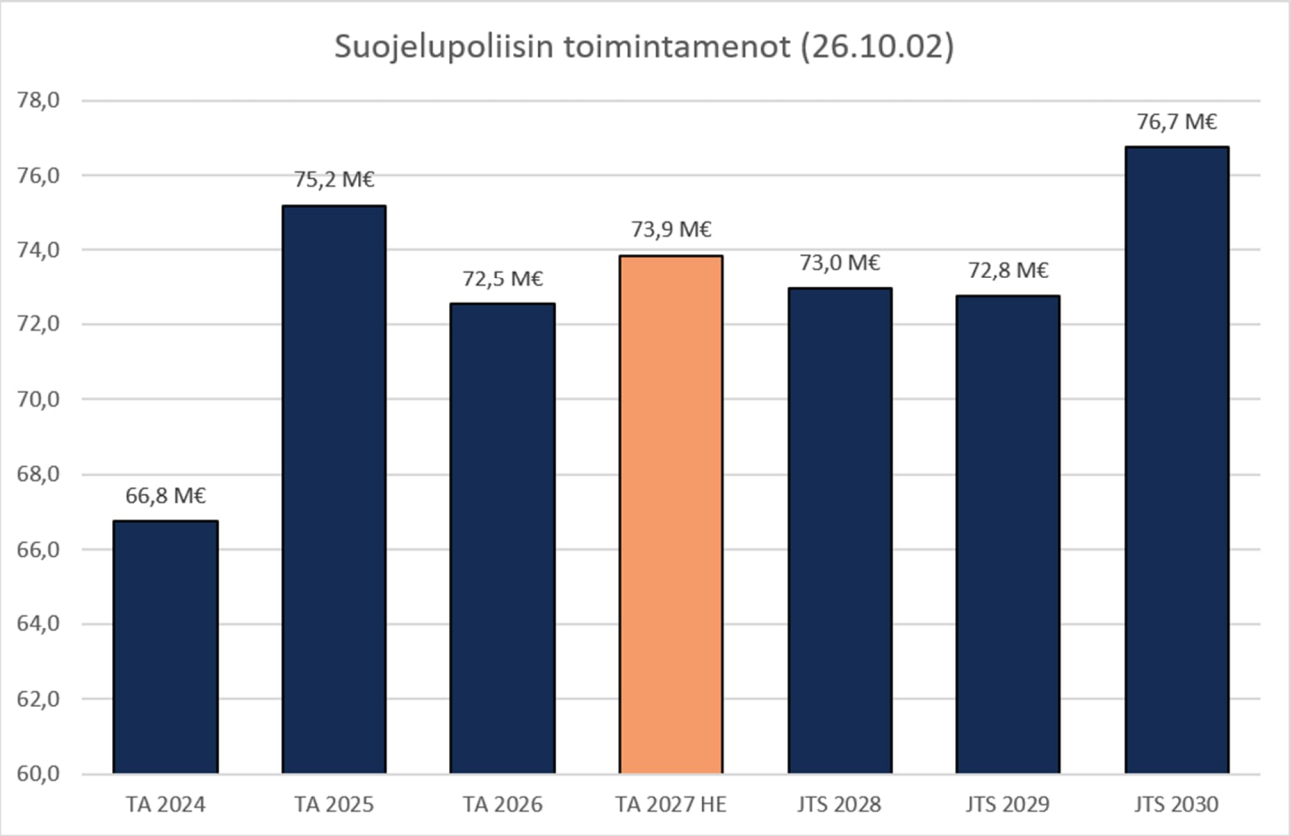

Rajavartiolaitos

Rajavartiolaitoksen suorituskykyä on kehitetty viime vuosina laajasti. Uudet ulkovartiolaivat, valvontalentokoneet, Itärajan este ja panostukset monipuolisiin ja nykyaikaisiin valvontajärjestelmiin tukevat Suomen kykyä huolehtia rajaturvallisuudestaan kaikissa tilanteissa ja olosuhteissa. Rajavartiolaitoksen toimintamenot momentille (26.20.01) esitetään myönnettäväksi nettomäärärahaa 339,5 milj. euroa. Momentille kohdistuu yhteensä 11,757 miljoonan euron nettolisäys vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Lisäykset aiheutuvat lähes kokonaan aikaisemmissa kehyspäätöksissä olleista kasvaviin kiinteisiin menoihin saaduista lisäyksistä, joista suurimpina on palkkausten tarkistus noin 6,4 milj. euroa. Ainoa uusi lisäys on Imatran Immolan uuden johtokeskuksen rakentamisesta aiheutuvaan vuokrakuluun esitetty 0,137 milj. euroa.

Vuoden 2027 aikana jatketaan miehittämättömien ilma- ja pinta-alusten sekä niihin liittyvien järjestelmien hankintaa jo aiemmin myönnetyn rahoituksen ja EU-rahoituksen turvin. Rajavartiolaitoksen investoinnit momentille (26.20.70) esitetään myönnettäväksi 19,25 milj. euroa. Momentille esitetään lisäyksenä miehittämättömien ilma- ja pinta-alusten ja niihin liittyvien järjestelmien hankintaan 10 miljoonaa euroa, joka liittyy kansallisesti pääosin ulkopuolisella rahoituksella toteutettavan UXV30 hankkeen toimeenpanoon. Suomen valtiolle UXV30 -hankkeesta aiheutuvia kokonaiskustannuksia kompensoi EU:n myöntämä BMVI-erityistoimirahoitus (16,2 milj. euroa), jolloin hankkeen lopulliset kustannusvaikutukset ulkopuolisen rahoituksen mukaisten palaumien jälkeen valtiolle ovat noin 3,7 milj. euroa.

Rajavartiolaitoksen toimintamenojen sopeuttamisohjelma jatkuu. Merkittävimmät sopeuttamista aiheuttavat yksittäiset tekijät ovat määrätyt sopeuttamisvelvoitteet sekä kustannustason nousu. Rajavartiolaitoksen toimintamenoihin kohdistuu vuonna 2027 aikana yhteensä vajaan kuuden milj. euron suuruiset toimintameno- ja

tuottavuussäästöt (kumulatiivinen summa koko hallituskauden aikana). Kustannustasoa nostavia tekijöitä ovat mm. valtion keskitettyjen palveluiden kustannustason nousu (mm. toimitilavuokrat ja tietotekniset palvelut), polttoaineiden hinnan nousu sekä tavaroiden ja välineiden hintatason nousu. Rajavartiolaitoksen käytössä on paljon erikoismateriaalia, jonka hintatason nousu on suurempaa kuin yleinen kustannustason nousu.

Rajavartiolaitoksen sopeuttamistoimet kohdistetaan pääasiassa hankintoihin, kehittämiseen ja tukitoimintoihin. Materiaalin korvaushankintoja viivästytetään, vähennetään tai keskeytetään ja kehittämistoimintaa hidastetaan. Rajavartiolaitoksen sopeuttamistoimina ovat myös EU-rahoituksen hyödyntäminen sekä edellisvuodelta siirtyvän määrärahan käyttäminen. Näiden ja edellä mainittujen toimenpiteiden myötä Rajavartiolaitos sopeuttaa toimintansa annettuihin kehyksiin vuonna 2027. Edellä mainittujen sopeuttamistoimien lisäksi Rajavartiolaitos lisää tuottavuuttaan omin toimenpitein. Tällaisia toimenpiteitä ovat mm. teknologian hyödyntäminen ja automaation lisääminen sekä hallinnon tehostaminen tekoälyä hyödyntämällä.

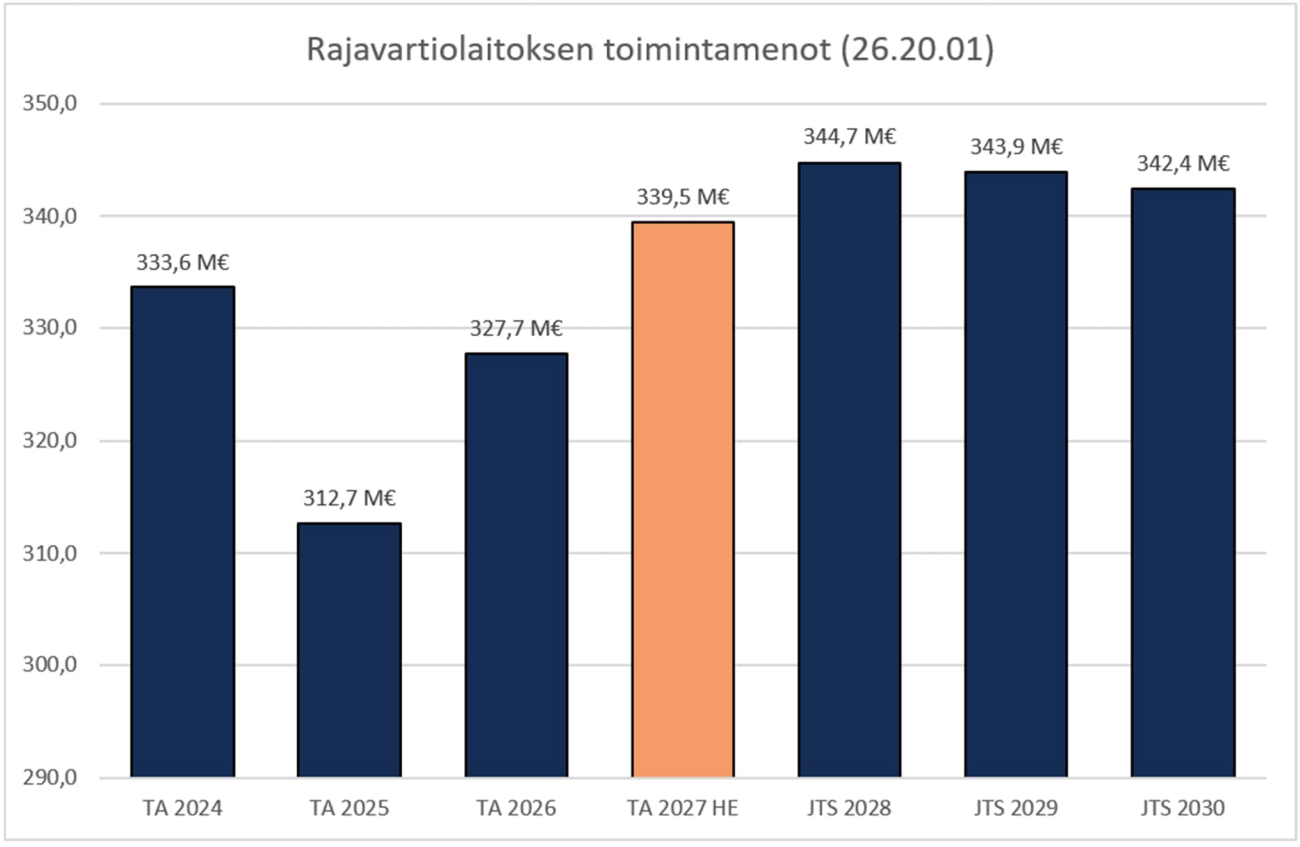

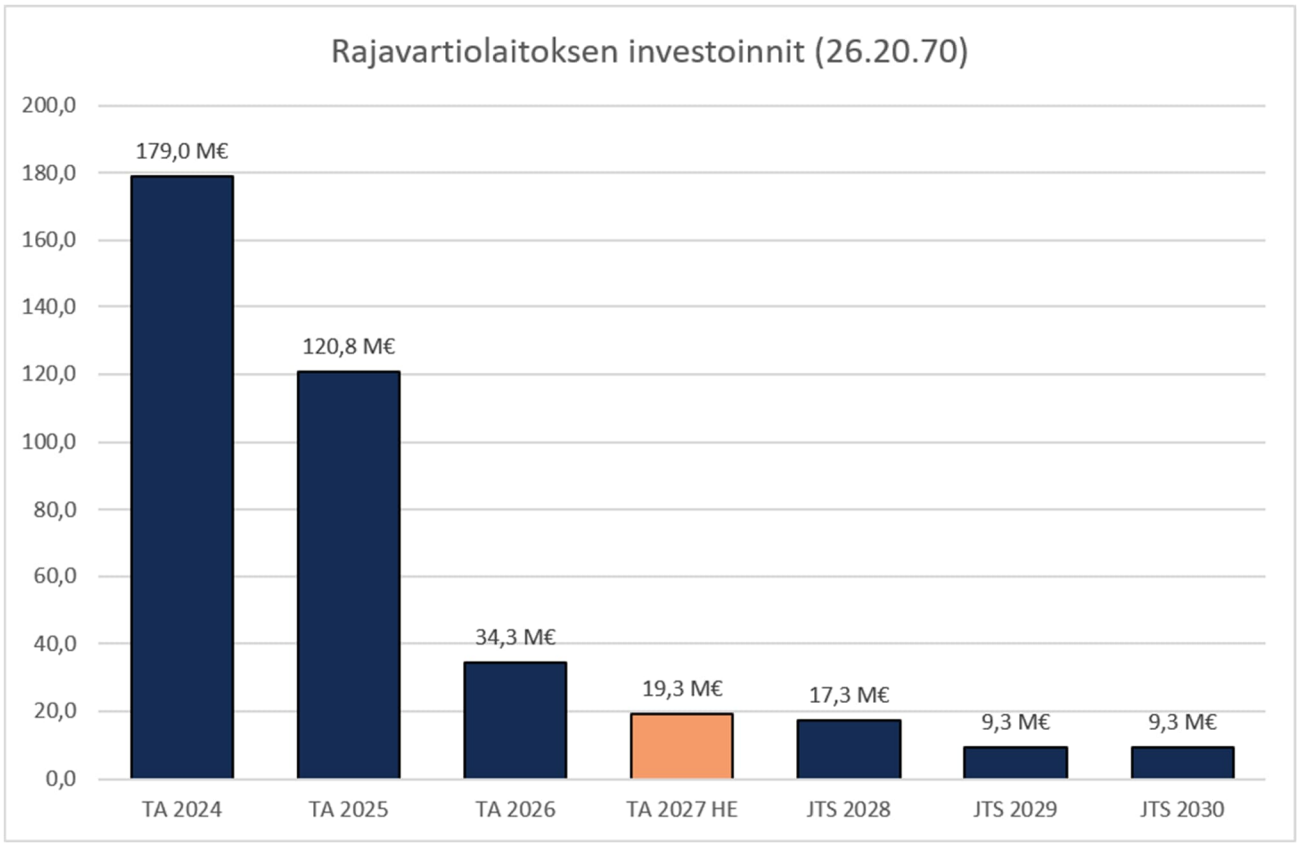

Pelastustoimi ja hätäkeskustoiminta

Pelastustoimeen ja hätäkeskustoimintaan ehdotetaan yhteensä 106 milj. euroa, mikä on 2 milj. euroa vähemmän kuin vuoden 2026 varsinaisessa talousarviossa. Ukraina-apuun ehdotetaan 3 milj. euroa.

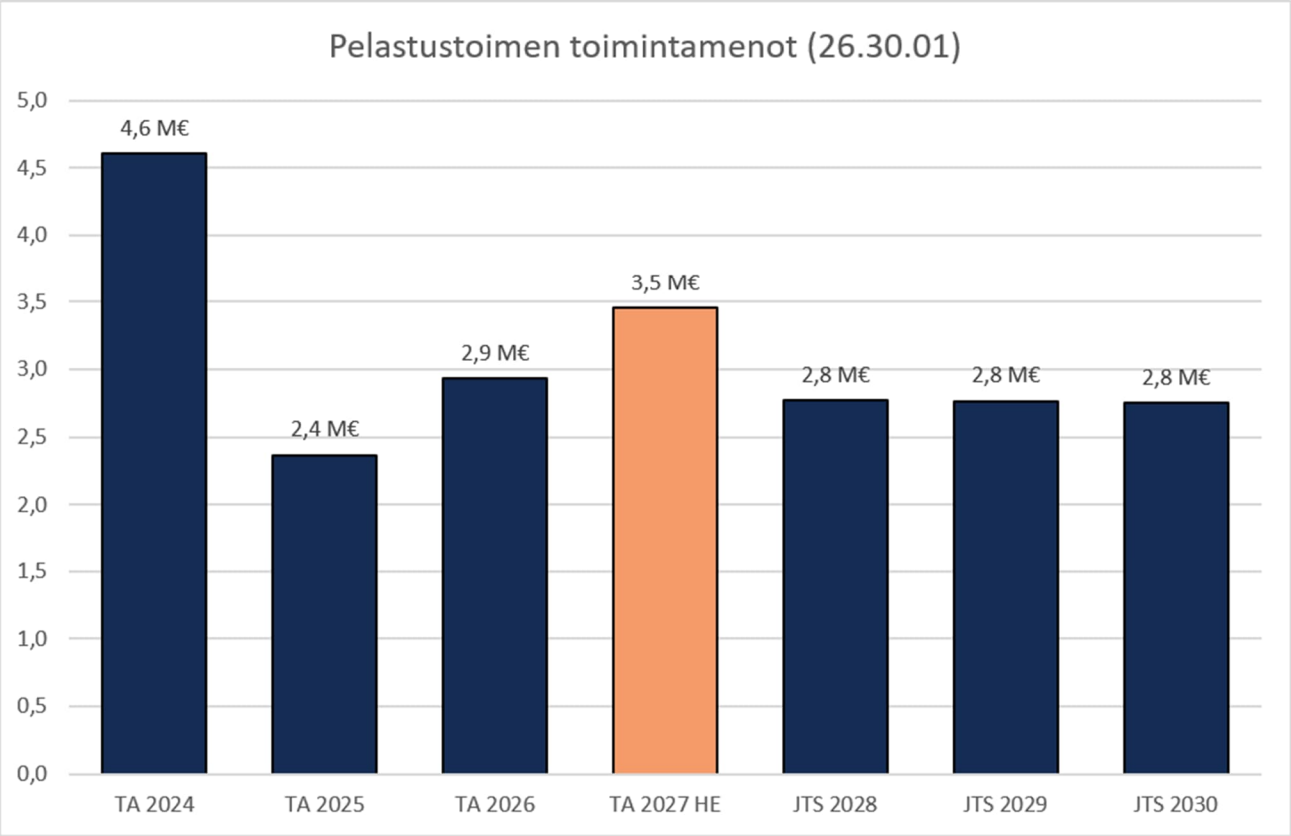

Lokakuun 2026 loppuun mennessä valmistuu nykyisiä vaaratiedotejärjestelmiä täydentävä FI-Alert -järjestelmä, jonka osalta järjestelmän ylläpitokustannukset (n. 1,5 milj. euroa) tulevat uutena menoeränä. Vaaratiedottamisen ja väestön varoittamisjärjestelmän kehittämistoimien tulee vastata turvallisuusympäristön muutosta, ja järjestelmien tulee toimia myös poikkeusoloissa.

Pelastustoimen uusien kansallisten tietojärjestelmien käyttöönotto alkaa syksyllä 2026, mutta järjestelmien edellyttämään jatkokehitykseen vuodesta 2027 alkaen ei ole myönnetty jatkorahoitusta. Järjestelmien jatkokehittämisen ja –rahoituksen auki olevia kysymyksiä selvitetään vuoden 2027 aikana.

Vuonna 2027 jatkuu sisäministeriön monivuotinen väestönsuojien avustushanke (vuoden 2025 lisätalousarviossa myönnetty määräraha), jonka tavoitteena on parantaa väestön suojaamisen erilaisia vaihtoehtoja alueilla, joilla ei ole riittävästi suojapaikkoja sekä avustaa väestönsuojien kunnostamista ja rakentamista.

Ukrainan avuntarpeiden arvioidaan jatkuvan vielä pitkään, useita vuosia sodan päättymisen jälkeenkin. Vuonna 2027 käytetään kolme miljoonaa euroa kriittisimpien resurssien (esim. tuki pelastustoimelle ja terveydenhuollolle) tarjoamiseksi ja näiden kuljettamiseen.

Sisäministeriön hallinnonalalla huolehditaan, että pelastajia koulutetaan hallitusohjelman tavoitteiden mukaisesti sekä hyvinvointialueet että Helsingin kaupunki huolehtivat uusien pelastajien työllistymisestä. Pelastusopisto käyttää pelastajakoulutettavamäärän lisäykseen 1,1 milj. euroa. Pelastusopiston toiminnan haasteena on pelastajakoulutuksen määrän lisääminen samaan aikaan tuottavuusohjelman säästötavoitteiden kanssa. Pelastusopiston kustannukset nousevat, mikä johtuu maksimimäärästä pelastajaopiskelijoita sekä kaluston korkeasta käyttöasteesta ja huolloista. Kalustoiän ennuste aiheuttaa

myös investointipaineita. Tulevina vuosina pelastusopisto vähentää pelastustoimen muun ammattihenkilöstön, erityisesti alipäällystön, kuin pelastajien tutkintomääriä. Lisäksi pelastusalan tutkimus, kehittämis- ja innovaatiotoiminnan omarahoitusosuus pidetään minimissä.

Hätäkeskuslaitokselle lisättiin kehyspäätöksessä ylimääräinen hätäkeskuspäivystäjäkurssi 1,1 milj. euroa ja Ulkoministeriön suoritus kansalaispalvelujen avustamista tehtävistä sekä vähennyksenä toimintamenosäästöt. Talouden kiristyminen vaikuttaa myös Hätäkeskuslaitokseen. Haasteita tuo useiden eri tietojärjestelmähankkeiden viivästyminen ja siten myös niiden kallistuminen. Ylimääräinen 24 opiskelijan hätäkeskuspäivystäjäkurssi aloitti opinnot pääkaupunkiseudulla syksyllä 2026.

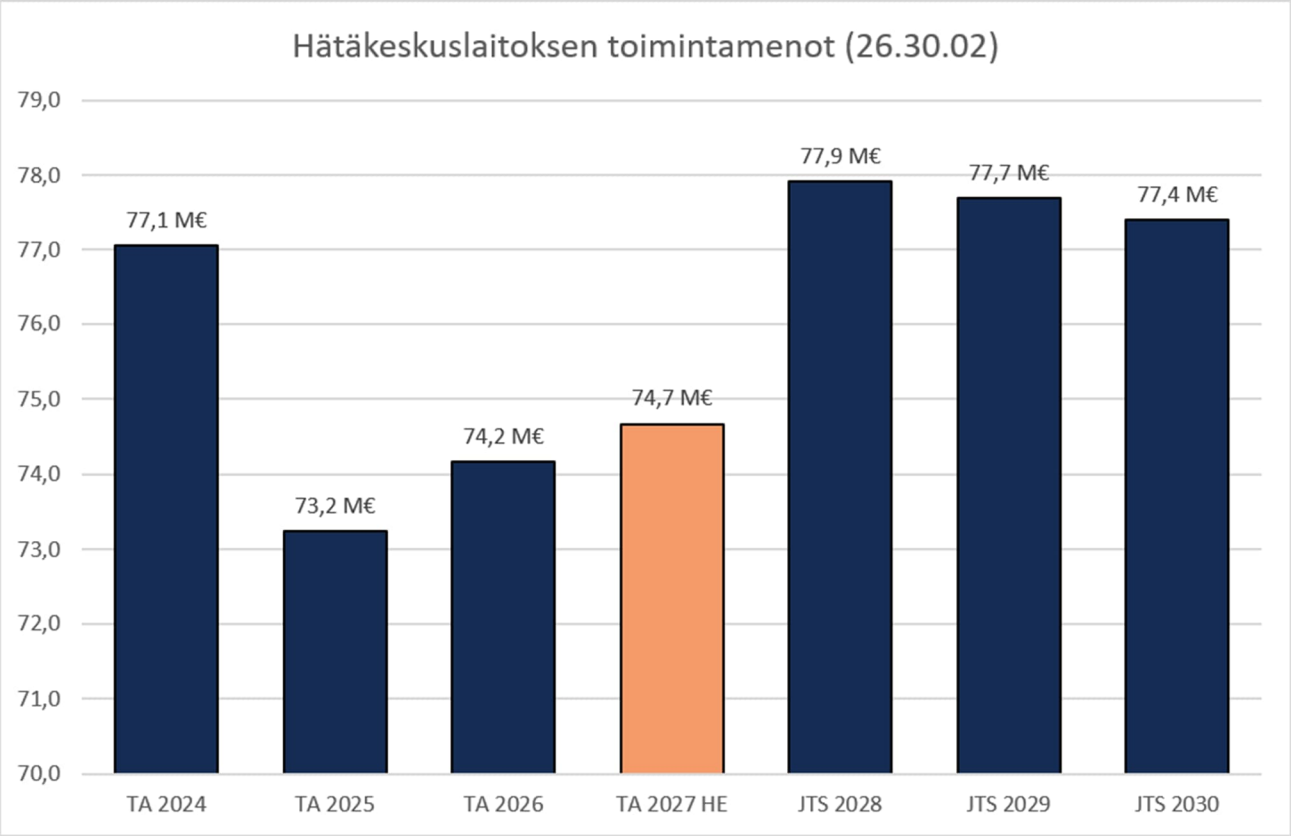

*JTS-luvut perustuvat kehyspäätökseen 2026–2029, joissa on otettu huomioon talousarvioesityksessä 2026 sisällytetyt palkkausten tarkistukset sekä viimeisin toimintamenosäästö (lisätoimet 2025).

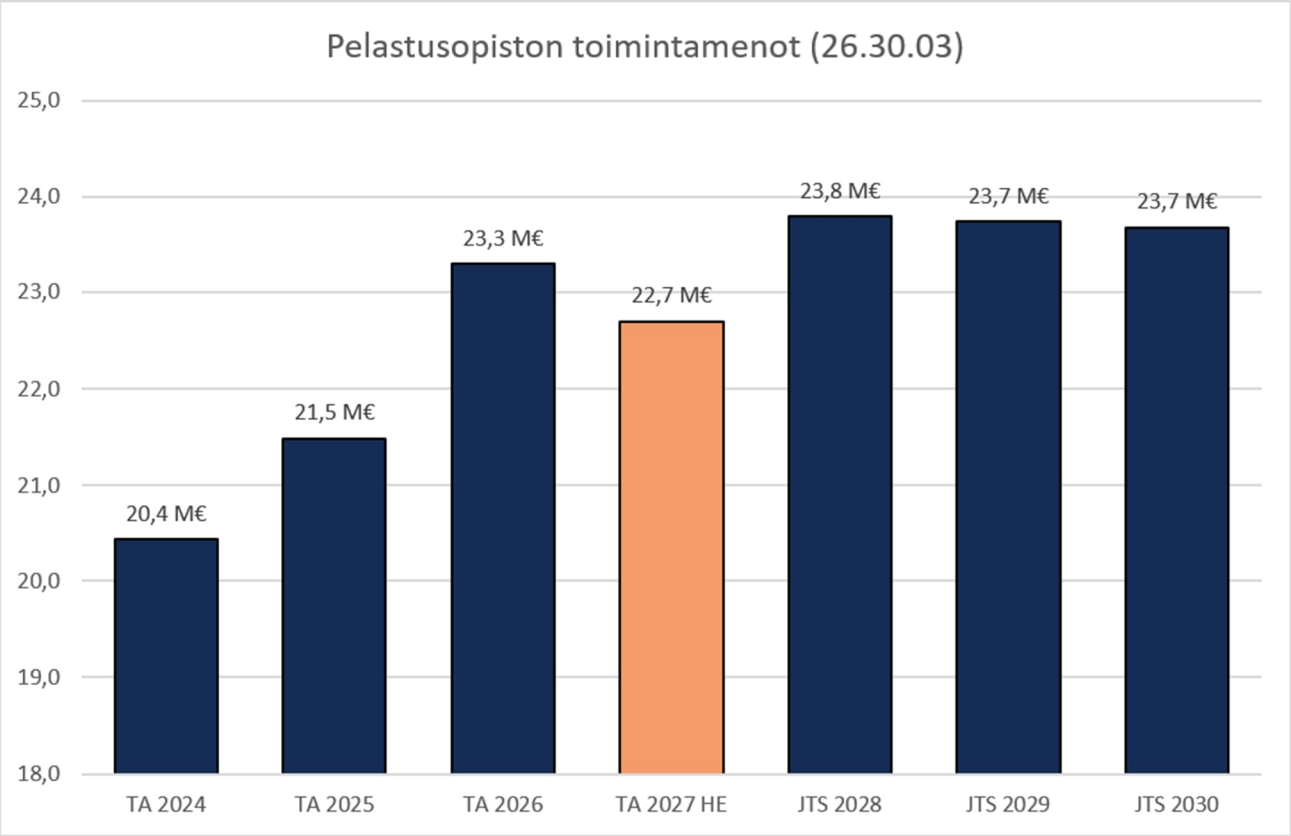

Hyvinvointialueiden pelastustoimen rahoitus

Pelastuslaitokset vastaavat pelastuspalveluiden tuottamisesta hyvinvointialueilla ja siksi niiden rooli on merkittävä osana Suomen sisäistä turvallisuutta. Hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) 4 §:n mukaan valtiovarainministeriö valmistelee yhteistoiminnassa hyvinvointialueen lakisääteisistä tehtävistä vastaavien ministeriöiden (sisäministeriö ja sosiaali- ja terveysministeriö) kanssa hyvinvointialueen lakisääteisten tehtävien muutosten vaikutukset valtion rahoituksen perusteisiin osana valtion talousarvion valmistelua. Hyvinvointialueiden määrärahat on varattu valtiovarainministeriön pääluokan momentille 28.89.31 Hyvinvointialueiden yleiskatteinen valtionrahoitus.

Hyvinvointialueiden vuoden 2027 rahoitus on yhteensä lähes 27,6 miljardia euroa. Hyvinvointialueiden rahoitus kasvaa vuodesta 2026 yhteensä noin 360 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 rahoitus on tarkistettu valtiovarainministeriön kansantalousosaston syksyn 2026 ennusteen mukaisella hyvinvointialueindeksillä (noin 740 milj. euroa) ja palvelutarpeen kasvulla (noin 190 milj. euroa) vuodelle 2027. Rahoituksessa on huomioitu myös vuoden 2027 valtion talousarvioesityksen mukaiset tehtävä- ja asiakasmaksumuutokset vuodelle 2027 (noin -190 milj. euroa). Lisäksi rahoitukseen on tehty jälkikäteistarkistus hyvinvointialueiden raportoimien vuoden 2025 tilinpäätöstietojen perusteella. Hyvinvointialueiden tilinpäätöstietojen mukainen vuoden 2025 tulos on parantunut vuodesta 2024, joten jälkikäteistarkistus vähentää rahoitusta noin 430 miljoonaa euroa. Vuoden 2027 rahoitukseen sisältyy jälkikäteistarkistusta yhteensä noin 890 miljoonaa euroa.

Vuoden 2027 rahoituksessa on huomioitu 1.1.2027 voimaan tulevat hyvinvointialueiden rahoituksesta annetun lain (617/2021) muutokset. Laskelmassa on huomioitu tasaus, joka turvaa hyvinvointialuekohtaisen rahoituksen vähimmäistasoa: tasauksella lisätään niiden alueiden rahoitusta, joilla rahoitus muutoin vähenisi vuonna 2027.

Pelastustoimen laskennallinen rahoitus vuodelle 2027 on tästä kokonaisuudesta yhteensä 613,5 miljoonaa euroa, joka on 2,6 prosenttia vuoden 2026 rahoitusta enemmän. Pelastustoimen laskennallinen rahoitus kasvaa vuonna 2027 reilut 17 miljoonaa euroa vuoteen 2026 verrattuna. Pelastustoimen tehtävien rahoituksen pohjana on vuoden 2026 rahoituksen taso, joka tarkistetaan vuoden 2027 tasolle hyvinvointialueindeksin perusteella (HVA-indeksi). Pelastustoimen laskennallisesta rahoituksesta on vähennetty pelastustoimen osuus (491 572 euroa) vuoden 2027 jälkikäteistarkistuksesta. Pelastustoimen osalta ei ole lakisääteisten tehtävien muutoksia vuonna 2027.

Koko maan tasolla muodostettu rahoitus jaetaan alueille hyvinvointialueiden rahoitusmallin sosiaali- ja terveydenhuollon sekä pelastustoimen määräytymistekijöiden perusteella. Pelastustoimella on kolme rahoitusta alueille kohdentavaa kriteeriä: asukasluku (65 %), asukastiheys (5 %) ja riskitekijät (30 %).

Hyvinvointialueiden talous on käynnistynyt merkittävästi alijäämäisenä. Hyvinvointialueiden alijäämäinen taloustilanne ja julkisen talouden hyvinvointialueille kohdentamat säästöt haastavat myös pelastustoimen palveluita.

Hyvinvointialueet ovat laatineet alijäämien kattamiseksi ja kustannustehokkuuden parantamiseksi sopeutusohjelmia. Pelastustoimen tehostamisessa painottuu toiminnan tuottavuuden parantaminen, eläköityvien virkojen täyttämättä jättäminen, palvelu- ja materiaaliostojen vähentäminen sekä tilojen, vuokrien ja palveluverkon tarkastelu. Myös uusien pelastajavirkojen perustaminen tulee olemaan haastavaa erityisesti vuosina 2026 ja 2027.

Vuonna 2024 pelastustoimen säästöjä toteutui hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osalta kaikkiaan 14,7 miljoonaa euroa, joka oli 2,6 prosenttia vuoden 2024 pelastustoimen nettokäyttökustannuksista. Vuoden 2024 toteutuneiden säästöjen vaihteluväli oli 0–3 424 000 euroa. Vuonna 2025 pelastustoimen säästöjä toteutui hyvinvointialueiden ja Helsingin kaupungin osalta kaikkiaan 15,1 miljoonaa euroa, joka oli myös 2,6 prosenttia vuoden 2025 pelastustoimen nettokäyttökustannuksista. Vuoden 2025 toteutuneiden säästöjen vaihteluväli oli 0–3 800 000 euroa.

Hyvinvointialueiden pelastustoimelle vuonna 2026 kohdistettu säästövaatimus on 9,2 miljoonaa euroa. Säästövaatimuksella tarkoitetaan uusia vuodelle 2026 kohdistettuja vaatimuksia. Monella hyvinvointialueella aiempina vuosina tehtyjen sopeutuspäätösten vaikutukset heijastuvat myös vuodelle 2026, mutta ne eivät tule tässä esille.

Hyvinvointialueilla laaditaan parhaillaan vuoden 2027 talousarvioita ja tarkempia säästötavoitteita. Erot hyvinvointialueiden välillä ovat kasvamassa pelastustoimen osalta mm. talouden tunnuslukujen (säästöt, investointivelka, yleiskatteisen rahoituksen kohdentuminen) ja yhdenvertaisten palveluiden osalta. Haasteita on tunnistettu erityisesti harva-alueilla.

Maahanmuutto

Maahanmuuttoviraston ja valtion vastaanottokeskusten toimintamenot momentille (26.40.01) esitetään myönnettäväksi nettomäärärahaa 87 100 000 euroa. Määrärahataso laskee yhteensä 0,769 miljoonaa euroa vuoden 2026 talousarvioon verrattuna. Vähennykset aiheutuvat lähes kokonaan aikaisemmissa kehyspäätöksissä olleista toimintamenoihin tehdyistä leikkauksista. Määrärahassa on huomioitu myös lupakäsittelyn vauhdittamiseen sekä palkkojen tarkistuksiin saadut lisämäärärahat.

Kehyksen ylittävinä kertaluonteisena lisäyksenä esitetään 1,0 milj. euroa maasta poistamistoiminnan vahvistamiseen. Määrärahalla tehostetaan ja lisätään erityisesti rikosperusteisia karkotuksia Keskusrikospoliisin, Poliisihallituksen ja Maahanmuuttoviraston välisellä yhteistyöllä. Uuden muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) kansalliset säädökset tulivat voimaan 12.6.2026.

Vastaanottotoiminnan menoihin ja asiakkaille maksettaviin tukiin (momentit 26.40.21 ja 26.40.63) esitetään yhteensä 37,8 miljoonan euron vähennystä suhteessa vuoden 2026 talousarvioon (ml. lisätalousarviot). Vähennykset aiheutuvat vastaanoton piirissä olevien henkilöiden määrän vähenemisestä ml. tilapäistä suojelua saavat henkilöt.

Hallitusohjelman maahanmuuttoa koskevien tavoitteiden toimeenpanoa jatketaan määrätietoisesti. Maahanmuuton olettamien mukaan vastaanoton piirissä arvioidaan olevan vuonna 2027 keskimäärin n. 11 000 henkilöä, mikä on arviolta 2 500 henkilöä vähemmän kuin vuonna 2026. Näistä 11 000 henkilöstä 74 % on tilapäistä suojelua saavia ukrainalaisia.

Maahanmuuttoviraston toiminnan sopeuttaminen jatkuu. Maahanmuuttoviraston toimintamenoihin kohdistuu vuonna 2027 yhteensä noin 12,8 milj. euron suuruiset toimintameno- ja tuottavuussäästöt. Toiminnan sopeuttamiseksi Maahanmuuttovirasto pyrkii parantamaan tuottavuuttaan mm. automaatiota lisäämällä, teknologiaa hyödyntämällä sekä organisaatiota että prosesseja uudistamalla. Myös EU-rahoitusta hyödynnetään sekä käytetään edellisvuodelta siirtyvä määräraha. Viraston toimintamenoihin kohdentuvat ICT-järjestelmiin tehtävät muutokset EU:n muuttoliike- ja turvapaikkasopimuksen (pakti) myötä ja samanaikaiset säästöt tulevat vaikuttamaan laajuutensa vuoksi merkittävästi viraston toimintaan. Riskinä kuitenkin nähdään, että hakemusten käsittelyajat voivat pidentyä tulevina vuosina.

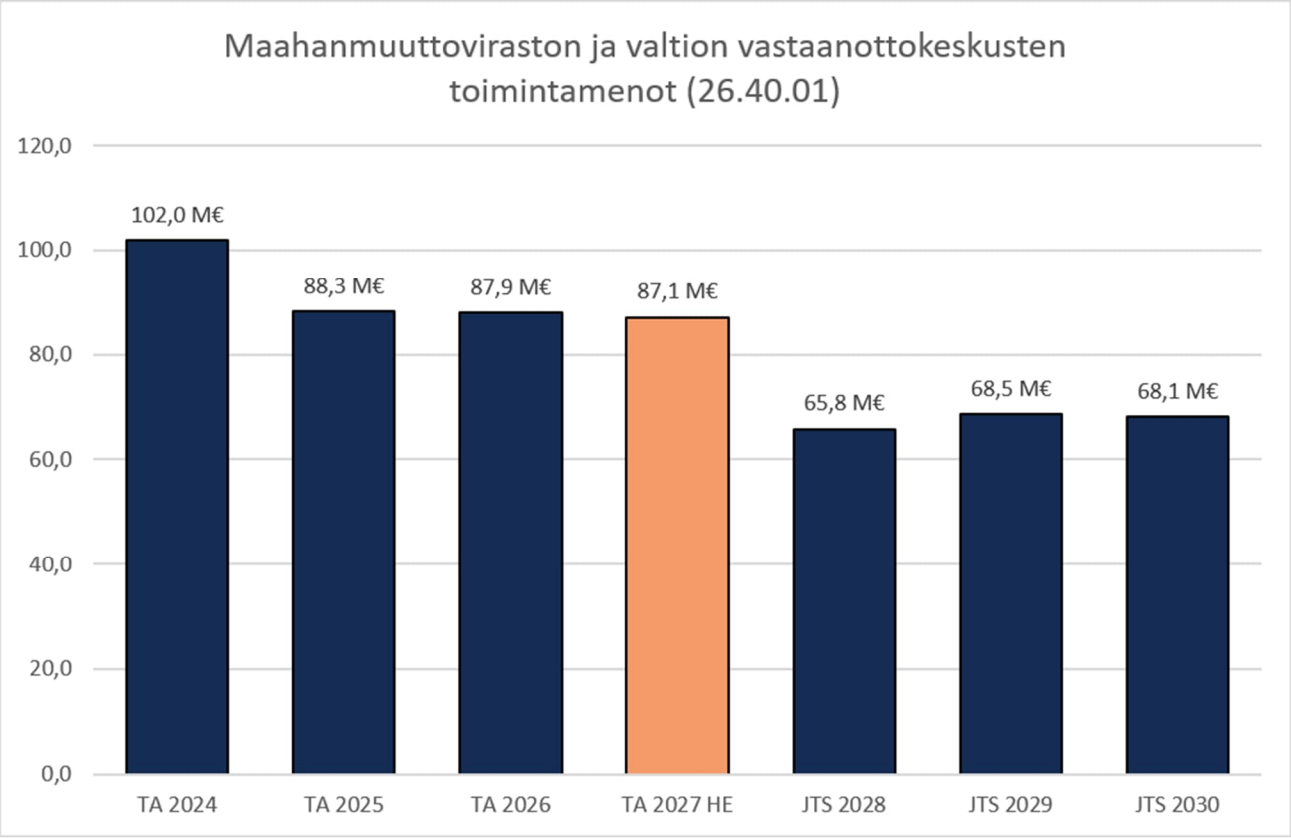

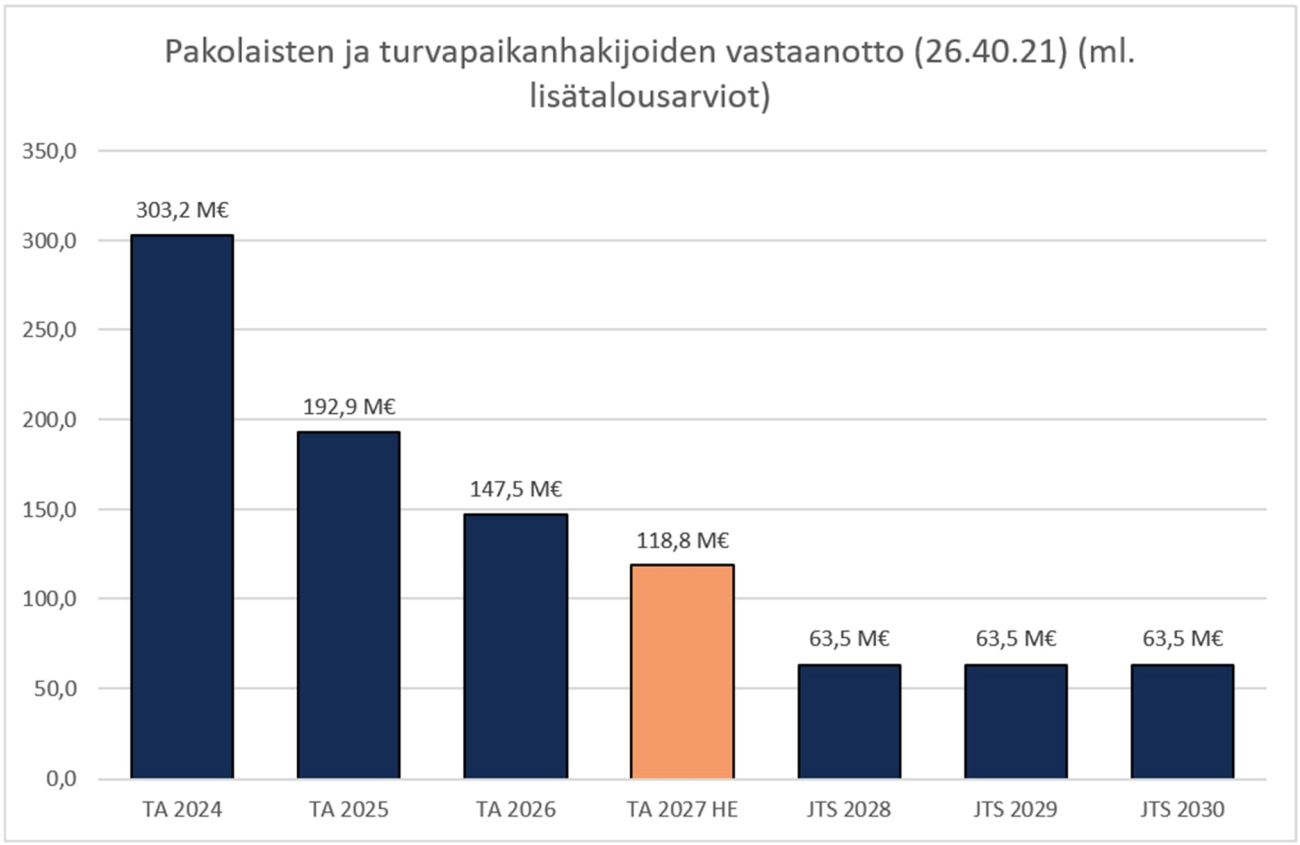
Pakolaisten ja turvapaikanhakijoiden vastaanotto (26.40.21) (ml. lisätalousarviot)
350,0
300,0
250,0
200,0
150,0
100,0
50,0
0,0
303,2 M€
192,9 M€
147,5 M€
118,8 M€
63,5 M€
63,5 M€
63,5 M€
TA 2024
TA 2025
TA 2026
TA 2027 HE
JTS 2028
JTS 2029
JTS 2030

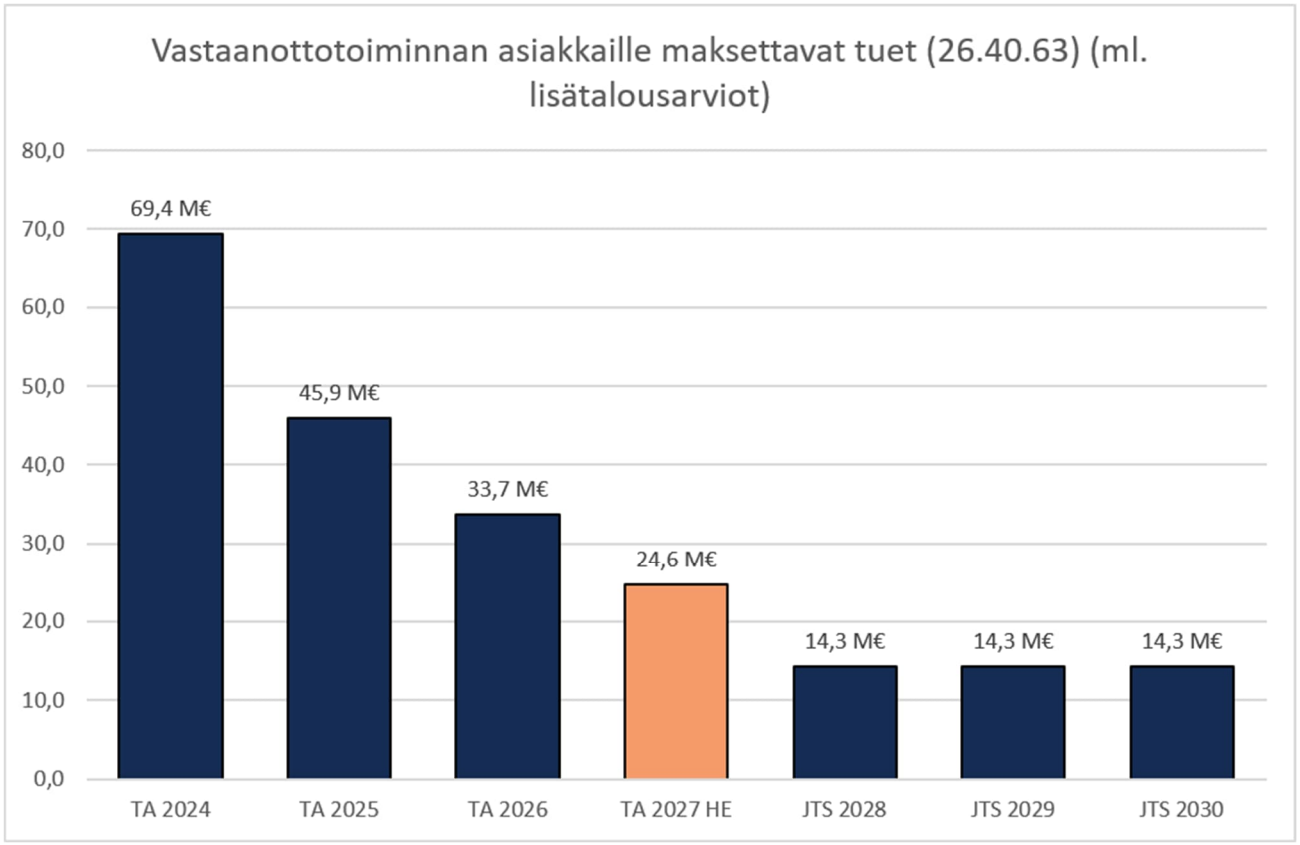
Vastaanottotoiminnan asiakkaille maksettavat tuet (26.40.63) (ml. lisätalousarviot)
80,0
70,0
60,0
50,0
40,0
30,0
20,0
10,0
0,0
69,4 M€
45,9 M€
33,7 M€
24,6 M€
14,3 M€
14,3 M€
14,3 M€
TA 2024
TA 2025
TA 2026
TA 2027 HE
JTS 2028
JTS 2029
JTS 2030

Kipupisteet

Hallitus on kevään kehyspäätöksessä päättänyt hallinnonalalle kohdentuvasta 11,255 milj. euron toimintamenosäästöstä. Yhdessä aiempien päätettyjen sopeuttamistoimien kanssa, kaikki yhteenlaskettuna kohdistuu vuonna 2027 sisäministeriön hallinnonalalle yhteensä n. 49 milj. euron toimintamenosäästö. Summa nousee n. 66 milj. euroon vuoden 2030 kehyksessä. Säästöissä noudatetaan hallituksen päätöstä, jonka mukaan operatiivisissa tehtävissä eli kenttätyössä toimivien poliisien ja rajavartijoiden määrä ei vähene. Myös Suojelupoliisin resursseja on haluttu turvata. Säästöpaine ja -toimet kohdistuvat tämän myötä voimakkaammin tukitoimiin, hallintoon ja muihin hallinonalan viranomaisiin. Ministeriö koordinoi virastojen tuottavuusohjelmien valmistelua ja tuottavuustoimia suunnitellaan ja toimeenpannaan jatkuvana prosessina. Erityisen paljon säästöt kohdistuvat ministeriön toimintaan, pelastustoimeen ja pelastusopistoon, siviilikriisinhallinnan kotimaan valmiuksiin sekä Maahanmuuttovirastoon.

Hallinnonala on hyvin työvoimavaltainen sekä toimitiloista ja ICT- järjestelmistä riippuvainen. Haasteeksi nousee toimeenpanna säästöt niin, että hallituksen ja eduskunnan päättämiin henkilötyövuositavoitteisiin päästään, samaan aikaan kun tuottavuutta pyritään tehostamaan ICT-ratkaisuin.

Toimitilat

Toimitilat ovat sisäministeriön hallinnonalan tärkeä toiminnan mahdollistava resurssi ja yhdessä ICT:n kanssa keskeinen osa viranomaisten suorituskykyä.

Sisäministeriön hallinnonalan henkilötyövuosimäärä vuonna 2027 on arviolta yli 17 000 henkilötyövuotta. Tästä noin 80 % luokitellaan toimistohenkilötyövuosiksi. Kasvua on merkittävästi suhteessa esimerkiksi vuoden 2022 15 600 henkilötyövuoteen. Taustalla on hallituksen tahtotila kasvattaa poliisi-, rajavartio-, ja pelastustehtävissä toimivien henkilöiden määrää. Toimitilakustannukset vuonna 2025 ovat yhteensä yli 185 milj. euroa ja myös kustannuksissa on odotettavissa kasvua.

Sisäministeriön hallinnonalan toimitilaverkostoa on viime vuosien aikana pyritty tehostamaan, tilatehokkuutta parantamaan sekä vastaamaan muuttuneisiin työnteon tarpeisiin. Samanaikaisesti toimitilakustannuksiin kohdistuu kuitenkin merkittäviä kasvupaineita erityisesti kiinteistöjen ylläpito-, energia- ja korjauskustannusten nousun seurauksena.

Hallinnonalan toimitilat muodostuvat pääosin valtion omistamista ja Senaatti-kiinteistöjen vuokraamista kohteista, mutta mukana on myös muita vuokrajärjestelyitä. Toimintaympäristön muutokset, turvallisuusvaatimusten kiristyminen sekä viranomaisten erityistarpeet asettavat toimitiloille vaatimuksia, jotka rajoittavat mahdollisuuksia kustannusten alentamiseen pelkästään tilamäärää vähentämällä.

Toimitilojen yleinen kunto on pääosin tyydyttävä tai hyvä, mutta hallinnonalalla on edelleen käytössä kohteita, joiden tekninen kunto edellyttää merkittäviä peruskorjauksia tai korvaavien tilaratkaisujen suunnittelua lähivuosina. Merkittävämpänä taloudellisina riskeinä ovat korjausvelan kasautuminen peruskorjaukseen tarvittavan rahoituksen puuttuessa sekä perusparannuksesta ja turvallisuustilanteen kiristymisestä aiheutuvat lisäkustannukset.

ICT

Hallinnonalan ICT menot ovat kasvaneet vuoden 2021 66 milj. eurosta vuoden 2025 86 milj. euroon ja jatkavat kasvua edelleen toiminnan ollessa entistä riippuvaisempaa ICT-järjestelmistä. Samaan aikaan

uudet teknologiat mahdollistavat tehokkaammat tavat toimia. Sisäministeriön tulee huolehtia hallinnonalansa yhteentoimivuudesta ja kokonaisarkkitehtuurista (mm. tiedonhallintalain velvoitteet, laki turvallisuusverkkotoiminnasta (TUVE) sekä EU tason lainvalvontaviranomaisten laajoista tietojärjestelmäkokonaisuuksien käytettävyydestä kansallisella tasolla) sekä pelastustoiminnan ohjauksesta hyvinvointialueilla. Näiden osalta korostuu erityisesti tietojen turvallinen käytettävyys uusien palvelujen ja teknologioiden hyödyntämien osalta. Edellä mainittujen asiakohtien (ICT- ohjaus, käytettävyys, valvonta) rahoitusta on tuettava myös sisäministeriön hallinnonalan osalta. Selkeää on, että ilman laajaa hybrid-pilvisiirtymää ei voida ottaa käyttöön täysimääräisesti uusia eettisesti oikeasti toimivia ja turvallisia tekoälyratkaisuja.

Sisäministeriö toteaa, että nyt käynnissä oleva virastorakennetarkastelu tulee vaikuttamaan myös palvelutuottajiin ja ohjausmalleihin. On myös jäänyt vähemmälle huomioille se, että hallinnon rakennetarkastelussa ja kehityksessä on kyettävä kehittämään ennen muuta toiminnan uudistamista mahdollistavia palveluita, jolla on tekijänä merkittävästi suurempi tuottavuusvaikutus kuin palvelukeskuksien oman toiminnan ja palvelujen optimoinnilla. Erityistä turvaamista edellyttävien kuten korkean turvallisuuden ja varautumisen järjestelmät hallinnon turvallisuusverkossa (TUVE), viranomaisverkossa (VIRVE, data-/radioliikenne), aikakriittisessä laajakaistaisessa matkaviestinnässä (Virve 2), EU:n turvallisissa satelliittipalveluissa ja toisaalta perus-ICT-palvelujen tuotannon sijoittamisen tai eriyttämisen palvelutuottajien välillä tulee myös harkittavaksi suunnittelukauden aikana.